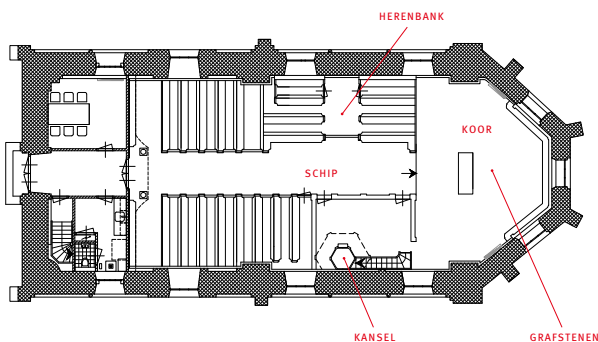

Welkom in de kerk van Finsterwolde. Rond 1200 waren hier 2 dorpen en 2 kerken: Oost- en West-Finsterwolde. Omstreeks 1428 is tijdens een grote overstroming heel Oost-Finsterwolde inclusief kerk door het water verzwolgen. De kerk van West-Finsterwolde, nu Finsterwolde, bleef gespaard. Deze kerk, de Stefanuskerk, is het overgebleven gedeelte van een romanogotische kruiskerk.

KARAKTERISTIEK Ooit was er een triforium, een 'galerij' hoog in de kerk die voor de vensters langs liep, en was het een indrukwekkende laat-romaanse kruiskerk. Hiervan is alleen nog het sterk gewijzigde schip uit circa 1275 over. Na een grote brand in 1586 is het kruis afgebroken, is de kerk ruim 5 meter verlaagd en is het koor toegevoegd. Het vrij eenvoudige interieur bevat grotendeels vroeg-negentiende-eeuws meubilair waaronder banken, herenbanken en een fraai gesneden preekstoel. Ook het orgel van H.H. Freytag is uit die periode.

PLATTEGROND KERK FINSTERWOLDE

GEBRUIK De Protestantse gemeente Reiderland huurt de kerk na de overdracht terug van de SOGK en gebruikt de kerk nog altijd voor kerkdiensten.

Ieder jaar wordt de kerk opengesteld op Orgeldag in mei, tijdens Kerkenpad in juni, bij het Festival Hongerige Wolf in juli en op Open Monumentendag in september. Bij deze activiteiten wordt de kerkenraad bijgestaan door de 'Werkgroep Culturele Activiteiten in en om de Kerk van Finsterwolde'. Deze werkgroep neemt ook de organisatie van andere evenementen voor haar rekening zoals (mini)concerten, exposities, Midwinteravond en het Lichtjesfeest in november bij kerk, toren en kerkhof.

Ook komen er zeer regelmatig 'zomaar' bezoekers die nader willen kennismaken met de kerk en geïnteresseerd zijn in de geschiedenis van kerk, voorgangers en gebruikers. Zo blijft de kerk ook toegankelijk en beschikbaar voor het dorp, de omgeving en passanten.

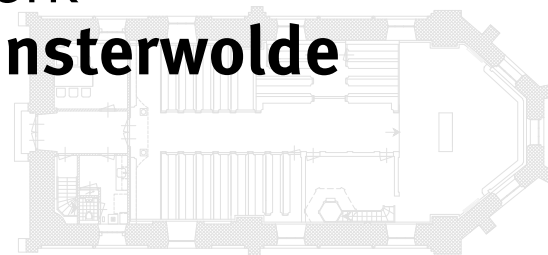
INFORMATIE Voor actuele informatie:
kerkreiderland@ziggo.nl
<http://reiderland.protestantsekerk.net>

STICHTING OUDE
GRONINGER KERKEN

Als door een wonder is in Noord-Nederland een schat aan religieus erfgoed bewaard gebleven. De bijzondere betekenis ervan wordt in binnen- en buitenland erkend. De Stichting Oude Groninger Kerken is sinds de oprichting in 1969 heel succesvol met het restaureren, beheren en hergebruiken van monumentale kerken en orgels. Wij werken aan kerken en u kunt ons werk steunen door donateur te worden. Voor meer informatie kijk op www.groningerkerken.nl

Kerk Finsterwolde

W E L K O M

STICHTING OUDE
GRONINGER KERKEN

BOUWKUNDIGE ELEMENTEN De kerk, die op het kerkhof staat, was ooit een indrukwekkende **romanogotische kruiskerk**, uitwendig kenbaar aan de nissen-arkaden langs de noord- en zuidgevel, en inwendig aan een galerij/triforium hoog in de kerk: een in de muurdikte uitgespaarde gang die voor de vensters langs liep.

Van de oorspronkelijke kerk is alleen nog het sterk gewijzigde **schip** uit circa 1275 over. Na een grote brand in 1586 is het kruis afgebroken en is de kerk ruim 5 meter verlaagd en voorzien van nieuwe **spitsboogramen**. Deze doorsnijden de spaarvelden aan de zuidkant zodanig dat ramen en spaarvelden samen een soort 'Nonnenkopf'-profiel opleveren. Ook kreeg de kerk een driezijdig **koor** dat iets inspringt ten opzichte van het schip, en dat op de hoeken is voorzien van steunberen. In de zijmuren zijn nog sporen van siermetselwerk te herkennen.

Los van de Nederlands Hervormde kerk staat de **toren** uit 1820/1822, gebouwd naar een voorbeeld van Sant Georgio in Venetië. Hier stond voorheen een lage houten toren uit 1663. Op de spits van de toren staat een paard in plaats van een haan.

INTERIEUR KERKZAAL

PREEKSTOEL MET ALLEGORISCHE VROUWEN FIGUREN, 1806

HERENBANK MET WAPEN VAN DE FAMILIE HEDDEMA, 1813

INTERIEUR In 1970 is de kerk grondig gerestaureerd. Hierbij is onder meer het meubilair uit het koorgedeelte weggehaald en is het **koor** het liturgisch centrum geworden. Tot 1825 was het algemeen gebruikelijk dat belangrijke personen in de kerk werden begraven. Daarna is dat bij wet verboden. Zo vinden we in het koor van de kerk diverse **grafzerken**. Er is ook een grafkelder te vinden.

Boven de toegangsdeur van de kerk staat vermeld:
*Leer hier Uw hoogen stand
Uw waarde als mens beseffen en tracht door Jezus Geest
U daartoe op te heffen.*

Op de **herenbank** aan de noordzijde zien we het wapen van de boerenfamilie Heddema uit Finsterwolde met het jaartal 1813. Ook het deurtje in de eerste bank bij het koorhek heeft dit wapen.

De versierde **preekstoel** is waarschijnlijk van rond 1806. Het vrij eenvoudige interieur bevat grotendeels vroeg-negentiende-eeuws meubilair, waaronder eikenhouten banken, herenbanken en een fraai gesneden preekstoel voorzien van allegorische vrouwenfiguren en de evangelisten.

AVONDMAALSILVER, 1855

ORGEL Het huidige instrument werd in 1808 gebouwd door H.H. Freytag. Opvallend is het grote aantal stemmen op één manueel met aangehangen pedaal. Het front is geheel sprekend. Het orgel heeft geen houten pijpen. Het pijpwerk is geheel origineel en is geplaatst op twee windladen. Het orgel staat 1/4e toon hoger dan de gebruikelijke hoogte van A=440H.

In 1868 kreeg het instrument een grote reparatiebeurt, uitgevoerd door N.A.G. Lohman. In 1887 volgden werkzaamheden door de firma P. van Oeckelen en Zonen. De stemming werd gewijzigd en de toonhoogte ruim een kwart verhoogd door wijziging van stemkrullen bij de grote pijpen en inkorting van een deel van het kleinste pijpwerk. In 1972 restaureerde A.H. de Graaf het orgel. In 2012/2013, na restauratie van de kerk, werd door Orgelmakerij v.d. Putten een grote onderhoudsbeurt uitgevoerd. Alle pijpen werden afgenomen en schoongemaakt, en kleine intonatiegebreken werden hersteld, waarna alles werd teruggeplaatst en gestemd.

Omdat het orgel zich, op de registerplaatjes na, in geheel originele staat bevindt en is gemaakt door een orgelmaker uit de beroemde Arp Schnitgerschool, is het een belangrijk orgel in de provincie Groningen.

ORGELFRONT H.H.FREYTAGORGEL, 1808

SPEELTAFEL MET ORGELBANK